

سخن روز

مسیر ترامپ و آینده روابط ایران و ارمنستان

سیدعلی سقاآیان

سفیر پیشین ایران در ارمنستان

پروژه‌ای که دونالد ترامپ سال گذشته درباره ارمنستان مطرح کرد و به «مسیر ترامپ» معروف شد، بیش از آنکه ماهیتی اقتصادی داشته باشد، جنبه سیاسی داشت. بااین حال، برای ارزیابی این طرح باید به واقعیت‌های تاریخی و ژئوپلیتیکی منطقه و به‌ویژه روابط ارمنستان و ایران پس از استقلال این کشور توجه کرد. جمهوری اسلامی ایران همواره در مقاطع حساس تاریخی در کنار ارمنستان بوده و نقش مهمی در تأمین نیازهای این کشور ایفا کرده است. در دورانی که ارمنستان با محدودیت‌های جدی در مسیرهای ارتباطی و تجاری خود مواجه شد، ایران به کمک این کشور آمد. برای نمونه، زمانی که مسیرهای انتقال کالا و سوخت از طریق گرجستان و در دوره ریاست جمهوری ساکاشویلی با محدودیت مواجه شد و سوخت و مواد غذایی به ارمنستان نمی‌رسید، جمهوری اسلامی ایران ظرف ۲۴ ساعت سوخت و مواد غذایی مورد نیاز این کشور را تأمین کرد. در آن مقطع، ایران عملاً نقش ناچی ارمنستان را ایفا کرد. حتی نخست‌وزیر وقت ارمنستان نیز به این موضوع اشاره کرده بود که به دلیل اتمام ذخایر سوخت و آرد، دولت درصدد تهیه و چاپ کوپن بوده است. این تجربه تاریخی نشان می‌دهد که روابط ایران و ارمنستان صرفاً به مناسبات سیاسی روزمره محدود نیست، بلکه بر پایه واقعیت‌های جغرافیایی، نیازهای متقابل و تجربه‌های مشترک شکل گرفته است. ارمنستان همچنان نتوانسته روابط خود را با دو همسایه‌ای که مرزهایش با آنها بسته بوده، به‌طور کامل عادی سازی کند. از یک سو، ادعاهای ارضی باکو همچنان مطرح می‌شود و از سوی دیگر، روابط ارمنستان با ترکیه نیز با فراز و نشیب همراه است و هنوز به سطحی از عادی سازی پایدار نرسیده است. در چنین شرایطی، مرز مشترک ایران و ارمنستان، به‌طور تقریبی ۴۵ کیلومتر، از اهمیت راهبردی ویژه‌ای برخوردار است. در ارتباط با طرح موسوم به «مسیر ترامپ»، مسئله اصلی به وضعیت جغرافیایی نخجوان و تلاش جمهوری آذربایجان برای ایجاد مسیر ارتباطی میان خاک اصلی خود و این منطقه بازمی‌گردد. این موضوع از گذشته نیز مطرح بوده است. جمهوری اسلامی ایران در همین زمینه پیشنهاد داده است که ارتباط با نخجوان از طریق خاک ایران برقرار شود؛ مسیری که امکان عبور آسان کامیون‌ها را فراهم می‌کند و بنا بر پیشنهاد مطرح شده، می‌تواند بدون دریافت عوارض مورد استفاده قرار گیرد. بنابراین، برای بررسی این طرح باید علاوه بر ملاحظات سیاسی، گزینه‌های جایگزین و ظرفیت‌های جغرافیایی موجود در منطقه را نیز در نظر گرفت. اظهارات نیکول پاشینیان درباره گسترش روابط با غرب را نیز باید در چارچوب واقعیت‌های سیاسی و ژئوپلیتیکی ارمنستان تحلیل کرد. اگرچه چنین موضعی ممکن است با استقبال کشورهای غربی مواجه شود، اما اثباتیت جایگاه ارمنستان در اولویت‌های سیاست خارجی غرب به زمان نیاز دارد. ارمنستان نمی‌تواند انتظار داشته باشد که در شرایط کنونی، در زمره اولویت‌های اصلی سیاست خارجی آمریکا و اروپا قرار گیرد. افزون بر این، ایران نیز در موضوعاتی که با منافع ملی و امنیت مرزهایش ارتباط مستقیم دارند، موضعی جدی و قاطع خواهد داشت. جمهوری اسلامی ایران بارها نشان داده است که در دفاع از منافع ملی خود با هیچ کشوری تعارف ندارد. برگزاری رزمایش‌های نظامی در مناطق مرزی، به‌ویژه در دوره‌های حساس مناقشه قریه‌اغ، حامل پیام‌های روشنی درباره حساسیت ایران نسبت به تحولات منطقه بوده است. از این منظر، مواضع ایران درباره تحولات قره‌باغ و ضرورت جلوگیری از تعرض به ارمنه نیز باید در چارچوب سیاست‌های امنیتی و منطقه‌ای کشور ارزیابی شود؛ چراکه ایران همواره بر ضرورت حفظ ثبات منطقه و صیانت از منافع ملی خود تأکید داشته است. با وجود این، مسئله اصلی برای ایران، صرفاً رقابت سیاسی میان قدرت‌های خارجی نیست؛ بلکه پیامدهای امنیتی و ژئوپلیتیکی اجرای احتمالی این طرح اهمیت اساسی دارد. اگر ایالات متحده برای اجزایی شدن مسیر ترامپ به ارمنستان فشار وارد کند یا درصدد استقرار نیرو در این منطقه برآید، چه تحت پرچم خود و چه در چارچوب ناتو یا ائتلافی دیگر، موضوع از سطح یک پروژه ارتباطی فراتر خواهد رفت و به مسئله‌ای مرتبط با امنیت ملی ایران تبدیل خواهد شد. حضور نیروهای بیگانه، به‌ویژه نیروهای آمریکایی، در مجاورت مرزهای ایران و کشورهای همسایه، از نگاه تهران خط قرمز امنیتی محسوب می‌شود. تجربه تحولات منطقه، از جمله وضعیت عراق، نیز نشان داده که ایران نسبت به استقرار نیروهای خارجی و گسترش حضور نظامی ناتو در نزدیکی مرزهای خود حساسیت جدی دارد.

خبر

احمد بخشایش اردستانی:

درگیری رخ ندادن به نفع ایران خواهد بود

یک عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس اظهار داشت: هنگامی که تهدیدها مطرح می‌شود، ایران هم ناگزیر است بر آمادگی خود برای دفاع تأکید کند. بنابراین، پیام ایران به آمریکا می‌تواند این باشد که اگر آمریکا قدرت‌نمایی کند و تهدید کند که در صورت رفتن ایران به پای میز مذاکره، آن را با جنگی آلزخامی مواجه خواهد کرد، ایران نیز برای مقابله و دفاع از خود آمادگی دارد. همان‌طور که در جنگ‌های گذشته، از جمله جنگ ۱۲ روزه، جنگ ۴ روزه و جنگ در حاشیه جنوبی، ایران آمادگی خود را برای مقابله با آمریکا نشان داده است. این پیام در واقع به آمریکا می‌گوید که ایران از تهدیدهای آن هراسی ندارد و برای دفاع از خود آماده است. احمد بخشایش اردستانی گفت: درگیری رخ ندادن به نفع ایران خواهد بود؛ زیرا هرگونه درگیری برای ایران هزینه‌بر است و ویرانی و جود دارد. بااین حال، در فضای تهدید، قدرت‌نمایی و تقابل لفظی، این دیدگاه مطرح می‌شود که ایران در نهایت صحنه را به سود خود مدیریت خواهد کرد. وی افزود: ایران جنگ خود را تجربه کرده است و طرف مقابل نیز درگیر جنگ بوده است.

آرمان ملی – فرشاد گلزاری: موضوع بروز

«آرمان ملی» از وضعیت منطقه گزارش می‌دهد

اما واگرهای جنگ

نخواهیم رفت». به موازات این مواضع سعید خطیب‌زاده، معاون وزیر امور خارجه ایران در گفت‌وگو با شبکه خبری الجدید اعلام کرد که «بیشتر تلاش‌هایی که ایران از طریق مجاری دیپلماتیک و با همکاری میانجی‌ها انجام می‌دهد، با هدف پیشگیری از جنگ است. بااین حال، ما برای سناریوهای گوناگون در صورت بروز یک رویارویی نظامی جدید با ایالات متحده آمادگی داریم». خطیب‌زاده همچنین اعلام کرد که «در صورت وقوع حمله‌ای جدید علیه ایران، تهران موازنه قدرت موجود در منطقه را تغییر خواهد داد». به موازات این اظهارات باید توجه داشت که سید عباس عراقچی، وزیر امور خارجه کشورمان در گفت‌وگو با آرم‌پرس در پاسخ به سوالی در خصوص حضور نیروهای آمریکایی و پروژه TRIPP (مسیر ترامپ برای صلح و شکوفایی) اعلام کرد که «درباره هرگونه حضور آمریکادر منطقه پیرامونی خود نگرانی و حساسیت داریم اما در خصوص این موضوع مستقیماً با دوستان ارمنی خود در تماس هستیم و می‌دانیم که هیچ اقدامی علیه امنیت ایران انجام نخواهند داد». این نگرانی عراقچی گویای آن است که ایالات متحده صرفاً موضوع تهدید ایران در آب‌های جنوبی را دنبال نمی‌کند و احتمال دارد که در قفقاز جنوبی و پشت مرزهای ایران نیز به دنبال ایجاد بهم‌ریختگی باشند.

پندبازی ترامپ

اماد ر سوسی مقابله یعنی در طرف آمریکایی، ما شاهد اظهاراتی از سوی ترامپ هستیم که از

امیر هو شنگ میرکوشش در گفت‌وگو با «آرمان ملی» مطرح کرد

ابهام راهبردی، سناریوی آمریکا در برابر ایران

آرمان ملی: رفت و برگشت میان اظهارات دونالد ترامپ درباره ایران و هرگونه تاژکشت به جنگ و پاسخ مقامات تهران به او، حالا رویه معمول ماهره و خصوصاً منطقه‌ای گذشته شده و مشخص نیست که قرار است چه اتفاقی در عرصه دیپلماتیک و نظامی رخ دهد. برای واکاوی رفتار ترامپ و سناریوهای پیش‌رو به گفت‌وگو با دکتر امیر هو شنگ میرکوشش، عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی پرداختیم که می‌خوانید.

ترامپ چه سناریویی را در خصوص ایران پیش می‌برد؟

در تقویم جنگ ایران و آمریکا، روز ۳ نوامبر نقطه عطف است. ترامپ تعهد کرده تا پیش از انتخابات میان دوره‌ای به ایران حمله نکند، اما محاصره دریایی را به‌طور کامل ادامه می‌دهد. این یعنی جنگ متوقف نشده، فقط شکش را تغییر داده است.

اما پرسش اصلی این است که تهران از این مهلت چه می‌خواهد بسازد؟ آتش بس جنگ ۱۲ روزه از ۲۴ ژوئن ۲۰۲۵ آغاز شد و تا حمله مشترک آمریکا و اسرائیل در ۲۸ فوریه ۲۰۲۶ دوام آورد. آن آتش بس البته صلح نبود. جنگ دوم با ضربه‌ای سنگین شروع شد. پس از ۴۰ روز، آتش بسی دوهفته‌ای با میانجی‌گری پاکستان حملات را متوقف کرد و تهران پذیرفت تنگه هرمز را بازگشایی کند. هر دو طرف خود را پیروز خواندند، اما ارزیابی‌ها نشان می‌داد بخش مهمی از زرادخانه ایران باقی مانده و جنگ، توان ایران در حوزه دریایی را از بین نبرده است. ادعای پیروزی، راهبرد نبود و نتیجه‌اش را می‌توان دنبال کرد؛ به‌گونه‌ای که مذاکرات اسلام‌آباد شکست خورد، آمریکا از ۱۲ آوریل ایران را محاصره دریایی کرد، تفاهم‌نامه ۱۷ ژوئن امضا شد، اما ۸ ژوئیه پس از ایران حمله به کشتی‌های تجاری در هرمز فروپاشید و محاصره دوم از ۱۴ ژوئیه آغاز شد. در حقیقت چرخه روشن است: توافق، اختلاف بر تفسیر، حادثه، فروپاشی. توافقی که سازوکار راستی آزمایی و معیشت دقیق «تخلف» ندارد، فقط توقف موقت است. در این راستا سیگنال‌های متناقض ترامپ را باید در دو سطح خواند. در سطح خارجی، هدف او فشار بر تهران و حفظ همه گزینه‌ها

یک جهت شاید گویای ادامه مسیر دیپلماسی توسط واشنگتن باشد اما از سوی دیگر تهدیدهای مشخصی علیه کشورمان را مطرح می‌کند که بیشتر جنبه فنی جنگ و تسلیحاتی را سر و شکل می‌دهد. ترامپ در گفت‌وگو با نیوزمکس به این موضوع اشاره کرده که در صورت نیاز از «مادر همه بمب‌ها» علیه ایران استفاده خواهیم کرد اما استفاده از هرگونه سلاح هسته‌ای را تکذیب کرده است. رئیس جمهوری ایالات متحده در بخش دیگری از اظهاراتش به این موضوع اشاره کرده که «آمریکا اکنون در حال بررسی کوه کنگ را است و ممکن است مجبور شویم به آنجا برویم و به آن یکی هم حمله خواهیم کرد». او پیش از این گفته بود که اعزام نیروهای زمینی به داخل ایران را محتمل نمی‌داند. نکته مهم در این میان تغییر شکل حمله ادعایی ایالات متحده به ایران توسط ترامپ است. در این خصوص سی. بی. اس اعلام کرد که کاخ سفید و پنتاگون طرح‌هایی برای استفاده از بمب عظیم انفجاری هوایی (MOAB) علیه اهداف نظامی در ایران آماده کرده‌اند که در صورت صدور دستور از سوی دونالد ترامپ، قابل اجرا خواهد بود. این در حالی است که امیر سرتیپ محمد اکرمی‌نیا، سخنگوی ارتش جمهوری اسلامی ایران صراحتاً اعلام کرده که «طرح‌های جدید عملیاتی و تجهیزاتی در نیروی پدافند هوایی ارتش و ذیل مدیریت قرارگاه پدافند هوایی تهیه و اجرا شده که تأثیر قابل توجهی در ارتقای توان رزم این نیرو داشته است».

شنبه
۲۵ • ۰۷ • ۱۴۰۵
۶ جمادی الاول ۱۴۴۸ / ۱۷ اکتبر ۲۰۲۶

armanmeli.ir

سال هشتم
شماره ۲۵۰

آمادگی ایران

برای هر سناریو

معاون وزیر امور خارجه اظهار داشت که ایران در تلاش است تا از بروز درگیری جدید با آمریکا جلوگیری کند، اما در صورت وقوع رویارویی نظامی، برای هر سناریویی آمادگی دارد. سعید خطیب‌زاده، گفت: تلاش‌هایی که ایران از طریق مجاری دیپلماتیک و با همکاری میانجی‌ها انجام می‌دهد، با هدف پیشگیری از جنگ است با این حال، برای سناریوهای گوناگون آمادگی داریم. وی افزود: در صورت وقوع حمله‌ای جدید علیه ایران، تهران موازنه قدرت موجود در منطقه را تغییر خواهد داد. معاون وزیر امور خارجه ایران در خصوص وضعیت تنگه هرمز اعلام کرد: واشنگتن از این تنگه به عنوان ابزاری در تقابل با تهران سوء استفاده می‌کند. پس از برطرف شدن تهدیدهای موجود، می‌توان وضعیت این آبراه دارای اهمیت راهبردی را سامان بخشید.

ناتوانی آمریکایی‌ها از رسیدن به اهداف

فرمانده کل ارتش درباره چهارمین ضلع قدرت ایران اظهار کرد: ضلع چهارم قدرت ما، قدرت ژئوپلیتیک ایران با محوریت تنگه عراقچی، در خصوص حضور نیروهای آمریکایی در منطقه است. ایران انجام نخواهند داد. وی تأکید کرد: ما به رازینی‌های خود با مقامات ارمنستان ادامه خواهیم داد. آزارات میزبویان دوست خویم به تهران سفر کرد و رازینی‌های خوبی با یکدیگر داشتیم و ترتیب جمهوری‌نژتسکان را نخست وزیر ارمنستان دیدار خواهد کرد.

خرد ورزی اولویت ضروری جهان

رئیس بنیاد ایران‌شناسی با تشریح ابعاد فرهنگی، اجتماعی و تاریخی سفرنامه پیترولا واله جهانگرد ایتالیایی، بر نقش ارتباطات فرهنگی در تقویت تفاهم میان ملت‌ها تأکید کرد و خردورزی را از اولویت‌های ضروری جهان امروز دانست. علی‌اکبر صالحی با قدردانی از پائولا مدانی، سفیر ایتالیا، برای تلاش در مسیر گسترش تفاهم و همکاری میان دو کشور، نقش سفیران و فعالان فرهنگی را در دیپلماسی عمومی و ایجاد بل‌های ارتباطی میان ملت‌ها مهم ارزیابی کرد. وی با اشاره به اهمیت گردهمایی ایرانیان و ایتالیایی‌ها پس از چهار قرن برای بزرگداشت شخصیتی که سال‌هایی از عمر خود را به شناخت ایران اختصاص داد، گفت: این مناسبت، به‌ویژه در شرایطی که منطقه با تهدیدهایی روبه‌روست، یادآور آن است که پیوندهای شکل‌گرفته در بستر تاریخ و فرهنگ در دشوارترین دوران نیز پایدار می‌مانند.

کوتاه

قدردانی قالیاب از پرستاران

رئیس مجلس شورای اسلامی در پیامی به مناسبت روز پرستار نوشت پرستاران شریف ایران اسلامی، وارثان همان روحیه‌ای هستند که در روزهای سخت دفاع مقدس و در هنگامه بحران‌ها و حوادث، جلوه‌هایی درخشان از فداکاری و مسئولیت‌پذیری را به نمایش گذاشتند. آنان که گاه در سکوت و بی‌ادعا، از آسایش و آرامش خود می‌گذرند تا نبض زندگی در جان هم‌وطنانشان بتپد، شایسته والاترین مراتب تکریم و قدردانی‌اند. محمدباقر قالیاب در پیام خود یادآور شده است: مجلس شورای اسلامی نیز بر خود فرض می‌داند که دغدغه‌ها و مطالبات بحق این جامعه فداکار پیگیری و بارفع موانع معیشتی، حامی و پشتیبان جامعه پرافتخار پرستاری کشور باشد.

پرستاران پشتیبان ملت هستند

معاون اول رئیس‌جمهور به مناسبت روز پرستار و ولادت حضرت زینب کبری (س) در فضای مجازی نوشت: خدمت به مردم در روزهای سخت، عیار واقعی سرمایه‌های انسانی کشور را آشکار می‌سازد. در ادامه پیام محمد رضا عارف آمده است: پرستاران صبور و پرتلاش، مظهر صبوری در عرصه سلامت و پشتیبان استوار ملت‌اند. ولادت حضرت زینب کبری و روز پرستار را به همه این عزیزان جان پرکف صمیمانه تبریک می‌گویم.

حضور آمریکا در منطقه

وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در گفت‌وگویی با یک رسانه ارمنستان در خصوص کریدور موسوم به TRIPP (مسیر ترامپ برای صلح و شکوفایی) در ارمنستان تأکید کرد که ایران نگرانی‌های خود را در این زمینه به ایروان منتقل کرده است. سیدعباس عراقچی، در خصوص حضور نیروهای آمریکایی و پروژه TRIPP توضیح داد: درباره هرگونه حضور آمریکا در منطقه پیرامونی خود نگرانی و حساسیت داریم اما در خصوص این موضوع مستقیماً با دوستان ارمنی خود در تماس هستیم و می‌دانیم که هیچ اقدامی علیه امنیت ایران انجام نخواهند داد. وی تأکید کرد: ما به رازینی‌های خود با مقامات ارمنستان ادامه خواهیم داد. آزارات میزبویان دوست خویم به تهران سفر کرد و رازینی‌های خوبی با یکدیگر داشتیم و ترتیب جمهوری‌نژتسکان را نخست وزیر ارمنستان دیدار خواهد کرد.

جنگ ترکیه علیه ایران

سخنگوی ارتش با اشاره به ابعاد جنگ جاری علیه جمهوری اسلامی ایران اظهار کرد: دشمن در جنگ کنونی، یک جنگ ترکیبی را علیه کشور آغاز کرده که یکی از ابعاد آن، جنگ نظامی است؛ بعدی که بیش از سایر ابعاد، آشکار و ملموس است. امیر اکرمی‌نیا گفت: بااین حال، جنگ جاری تنها به عرصه نظامی محدود نمی‌شود، بلکه ابعاد شناختی، رسانه‌ای و فرهنگی نیز دارد و سازمان عقیدتی سیاسی ارتش در مقابله با این ابعاد نقش مهم و مؤثری ایفا می‌کند. وی با بیان اینکه ابعاد مختلط جنگ ترکیبی ارتباط مستقیمی با یکدیگر دارند، گفت: جنگ نرم می‌تواند مقدمه‌ای برای جنگ سخت باشد و دشمن با هدف قرار دادن آموزه‌های دینی، باورهای فکری و فرهنگی و اعتقادات کارکنان نیروهای مسلح، اهداف گسترده‌تری را دنبال می‌کند. وی تأکید کرد: از این رو، نقش سازمان عقیدتی سیاسی در صیانت از باورهای دینی و تقویت روحیه مقاومت کارکنان، نقشی اساسی و تعیین‌کننده است.

شناسایی نفشکش متخلف

تیم‌های رصد نیروی دریایی ارتش، یک فروند نفشکش متخلف در حال عبور از محدوده شرق تنگه هرمز که دچار حریق شده بود را شناسایی کردند. روابط عمومی نیروی دریایی ارتش اعلام کرد: تیم‌های رصد نیروی دریایی ارتش در راستای کنترل مستمر شرق تنگه هرمز، یک فروند نفشکش متخلف که در منطقه ممنوعه دچار حریق شده بود را کشف و شناسایی کردند. این نفشکش متخلف نیز سامانه‌های دریایی خود را خاموش کرده و در صدد عبور از منطقه ممنوعه در محدوده شرق تنگه هرمز بوده است. نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران تأکید می‌کند پیامد حرکت‌های ناهماهنگ در مسیرها و مناطق ممنوعه، ایجاد ناامنی و مخاطرات بسیار برای دیگر شناورها است.

پرستاران: اسوه‌های بسیجی

حجت الاسلام طائب در پیامی به مناسبت روز پرستار آورده است: ایران عزیزمان سراسر پر است از صحنه زیبای فداکاری‌ها؛ از جنگ اخیر استکبار جهانی علیه کشورمان که پرستار ما، بیمارستان را رها نمی‌کند و به مجروحان رسیدگی می‌کند، تا پرستاری که در آتش خشم پیاده نظام دشمن در محل درمانگاه می‌سوزد؛ از پرستار فداکار میمنایی که خدمت به مجروحین بمباران را مقدم بر خبر شهادت فرزندش می‌داند. تا پرستاری که شبانه روزش را برای خدمت به جانبازان شیمیایی و قطع نخاعی و در واقع شهدای زنده سرزمین‌مان گذاشته است؛ همه، یک اسوه بسیجی هستند.